

رای شماره 1737944 هیأت تخصصی کار، بیمه و تأمین اجتماعی دیوان عدالت اداری با موضوع: بخشنامه شماره 5010/99/1283 مورخ 1399/4/4 ابطال نشد

هیات تخصصی کار، بیمه و تأمین اجتماعی

* شماره پرونده: 0200036
* شماره دادنامه سیلور: 140231390001737944 تاریخ: 1402/07/08
* شاکی: خانم راحله ابراهیم زاده
* طرف شکایت: سازمان تأمین اجتماعی
* موضوع شکایت و خواسته: ابطال بخشنامه شماره 5010/99/1283 مورخ 1399/4/4

* شاکی دادخواستی به طرفیت سازمان تأمین اجتماعی به خواسته ابطال بخشنامه فوق به دیوان عدالت اداری تقدیم کرده که به هیأت عمومی ارجاع شده است متن مقرره مورد شکایت به قرار زیر می باشد:

ادارات کل بیمه ای استان ها

موضوع: غرامت دستمزد ایام بیماری و بارداری در خصوص بیمه های توافقی

با سلام

احتراماً؛ به آگاهی می رساند:

با عنایت به تعریف غرامت دستمزد در بند 9 ماده 2 قانون تأمین اجتماعی که مقرر می دارد: «غرامت دستمزد به وجوهی اطلاق می شود که در ایام بارداری، بیماری و عدم توانایی موقت اشتغال به کار و عدم دریافت مزد یا حقوق به حکم این قانون به جای مزد یا حقوق به بیمه شده پرداخت می شود» و با توجه به اینکه بیمه شدگان توافقی، فاقد رابطه مزد بگیری با کارفرمای مجازی می باشند، لذا پرداخت غرامت دستمزد به این گروه از بیمه شدگان فاقد موضوعیت می باشد که این موضوع طی دادنامه شماره 10636 مورخ 1398/9/27 هیأت تخصصی بیمه، کار و تأمین اجتماعی دیوان عدالت اداری نیز مورد تأیید قرار گرفته است.

علی ایحال، از آنجا که طبق اطلاعات واصله مشاهده می گردد، بعضاً غرامت دستمزد ایام بیماری و بارداری به بیمه شدگان مذکور (به عنوان نمونه، بیمه انجمن صنفی نمایندگان بیمه ایران) پرداخت گردیده، بنابراین ضروریست موضوع توسط شعب ذیربط مورد بررسی و در خصوص استرداد مبالغ پرداختی و حذف سوابق مربوطه ناشی از پرداخت غرامت دستمزد به گروه های مشمول بخشنامه تلخیص شماره 21 امور بیمه شدگان (تلخیص، جمع و تنقیح ضوابط و بخشنامه های بیمه های توافقی به شماره 1000/99/2095 مورخ 1399/3/19) اقدام لازم معمول و نتیجه را به این اداره کل اعلام نمایند. مدیر کل امور بیمه شدگان *دلائل شاکی برای ابطال مقرره مورد شکایت:

ریاست محترم دیوان عدالت اداری

با سلام

احتراماً به استحضار می رساند که اینجانب راحله ابراهیم زاده دارای کد نمایندگی بیمه ایران در شهرستان بجنورد، لیست بیمه ایام کارکرد خود را به استناد ماده 7 قانون تأمین اجتماعی و در اجرای بند 6 نهمصد و هشتمین جلسه هیأت مدیره مورخ 1385/12/26 که اعضاء انجمن صنفی نمایندگان بیمه ایران را از تاریخ 1386/3/1 مشمول مقررات تأمین اجتماعی دانسته، از طریق انجمن صنفی نمایندگان بیمه ایران، واریز نموده ام. از آنجایی که بر اساس بند 10 بخشنامه مورد اشاره، کلیه حمایت های مقرر در ماده 3 قانون تأمین اجتماعی از جمله استفاده از غرامت دستمزد ایام بیماری و مرخصی زایمان، با رعایت/ سایر مواد و تغییرات بعدی آن در مورد این گروه از بیمه شدگان نمایندگان بیمه ایران نیز برقرار خواهد شد. با عنایت به توضیحات صدرالبیان و اینکه بنده، به دلیل بیماری و باردار بودن در خواست استفاده از کمک هزینه بارداری نموده که مورد موافقت قرار گرفت و در مدت ایام بارداری و بیماری هم مقرری به اینجانب

پرداخت شده و هم سابقه منظور شده است. اکنون پس از گذشت چند سال، سازمان تأمین اجتماعی به استناد دادنامه شماره 10636 مورخ 1398/9/27 هیأت تخصصی بیمه، کار و تأمین اجتماعی دیوان عدالت اداری و بند 12 بخشنامه تلخیص شماره 21 امور بیمه شدگان (تلخیص، جمع و تنقیح ضوابط و بخشنامه های بیمه های توافقی به شماره 1000/99/2095 مورخ 1399/3/19 در خصوص مستثنی بودن بند (ج) ماده 3 قانون تأمین اجتماعی، تحت عنوان غرامت دستمزد از کمک هزینه بارداری موضوع بند (ب) ماده 3 قانون تأمین اجتماعی لزوم استرداد مبالغ پرداختی را به صورت مکتوب اعلام نموده است. ولیکن با توجه به اینکه ایام بیماری اینجانب که در تاریخ 1392/22/22 و 1394/11/27 ایام مرخصی زایمان و همچنین 1397/11/6 مرخصی ایام بیماری بوده و طبق موارد فوق که خود نشانگر این موضوع بوده تمامی ایام مرخصی اینجانب قبل از صدور بخشنامه مربوطه که در تاریخ 1399/4/4 بوده و با توجه به اینکه در ایام مرخصی بنده بخشنامه مذکور موجود نبوده و اینجانب به موجب قانون صحیح ایام مرخصی را طی نموده و اینکه تمامی موارد بر اساس متن صریح قانون تأمین اجتماعی و قوانین مرخصی ایام زایمان و غرامت ایام بیماری صورت گرفته است. فلذا با توجه به اینکه بخشنامه و مواد قانونی عطف به ما سبق نمی گردند اینجانب خواستار ابطال بخشنامه مذکور و همچنین ابطال مفاد دادنامه شماره 18881/99/01 صادره در تاریخ 1399/9/3 می باشم.

* در پاسخ به شکایت مذکور، مدیر کل امور حقوقی و قوانین سازمان تأمین اجتماعی به موجب لایحه شماره 7100/1401/8630 مورخ 1401/12/27 به طور خلاصه توضیح داده است که:

ایرادات شکلی وارد بر دادخواست:

1- نظر به اینکه شکایت مشابهی با خواسته مطروحه قبلاً در هیأت عمومی دیوان عدالت اداری مطرح و در نهایت هیأت تخصصی بیمه، کار و تأمین اجتماعی طی دادنامه شماره 9809970906010636 مورخ 1398/9/27 نسبت به تأیید اقدامات سازمان مبادرت نموده است. بنابراین موضوع از اعتبار قضیه محکوم بها برخوردار بوده و مطابق ماده 85 قانون دیوان عدالت اداری موجبی جهت رسیدگی مجدد آن وجود ندارد، لذا رد شکایت مورد استدعاست.

2- به موجب بند (پ) ماده 80 قانون دیوان عدالت اداری ضرورت دارد شاکی ماده قانونی یا حکم شرعی که بخشنامه معترض عنه با آن مغایرت دارد را ذکر نماید، در حالی که شاکی تقاضای ابطال بخشنامه 5010/99/1283 مورخ 1399/4/4 در خصوص غرامت دستمزد ایام بیماری و بارداری در خصوص بیمه های توافقی را نموده است بدون اینکه قانون مورد نظر خود را ارائه نموده باشد. مستند قانونی صدور بخشنامه معترض عنه:

1- تبعیت بیمه های توافقی از جمله بیمه اعضای انجمن صنفی نمایندگان بیمه ایران موضوع بخشنامه معترض عنه از بیمه های حرف و مشاغل آزاد، ضمن اینکه مفاد توافقنامه و شرایط قرارداد بر آن ها حاکم است.

2- نص صریح مواد 2، 4، 29، 59، 63 و 64 قانون تأمین اجتماعی، موارد شمول دریافت غرامت دستمزد و کمک بارداری و شرایط آن را تعیین نموده است که مشتمل بر وجود رابطه مزدگیری و تبعیت اقتصادی بیمه شده از کارفرما، اشتغال بیمه شده پیش از بیماری، عدم اشتغال به سبب حدوث بیماری و فقد تکلیف کارفرما به پرداخت حقوق بیمه شده در ایام بیماری و بارداری می باشد، ضمن اینکه مبنای محاسبه غرامت دستمزد آخرین حقوق بیمه شده است.

3- دادنامه های صادره از هیأت عمومی در خصوص موضوع مطروحه از جمله دادنامه 19 مورخ 1389/2/6، 191 مورخ 1394/3/28 و 169 مورخ 1392/3/13 و دادنامه های شماره 134 مورخ 1395/8/12 و 10636 مورخ 1398/9/27 هیأت تخصصی کار، بیمه و تأمین اجتماعی تماماً اقدامات و عملکرد سازمان در مورد تعلق غرامت دستمزد و کمک بارداری به بیمه های اجباری را تأیید نموده است. پرونده کلاسه 0200036 مبنی بر «ابطال بخشنامه شماره 5010/99/1283 مورخ 1399/4/4 سازمان تأمین اجتماعی» در جلسه مورخ 1402/06/20 هیأت تخصصی کار، بیمه و تأمین اجتماعی مورد رسیدگی قرار گرفت و اعضای به اتفاق به شرح ذیل اقدام به صدور رأی نمودند:

رأی هیأت تخصصی کار، بیمه و تأمین اجتماعی

اولاً براساس تعریف ارائه شده از غرامت دستمزد مقرر در بند 9 ماده 2 قانون تأمین اجتماعی «غرامت دستمزد به وجهی اطلاق می شود که در ایام بارداری، بیماری و عدم توانایی موقت اشتغال به کار و عدم دریافت مزد یا حقوق به حکم این قانون به جای مزد یا حقوق به بیمه شده پرداخت می شود.»

لذا بر اساس مفاد این تعریف وجود رابطه مزدبگیری یا به عبارت دیگر وجود رابطه کارگری یا کارفرمایی از جمله شرایط دریافت غرامت دستمزد می باشد که در بیمه های اختیاری چنین رابطه ای منتفی است. ثانیاً، براساس دادنامه شماره 634 الی 637 مورخ 1398/9/30 هیأت تخصصی کار، بیمه و تأمین اجتماعی: «... اولاً مطابق تبصره ماده 8 قانون تأمین اجتماعی شرایط مربوط به ادامه تمام یا قسمتی از بیمه های مقرر در قانون از اختیارات سازمان تأمین اجتماعی بوده و براساس بند (الف) ماده 7 قانون فوق الاشعار تعهدات مذکور در ماده 3 به تدریج و براساس امکانات سازمان اجرا خواهد شد و ثانیاً با توجه به منشأ قراردادی این بیمه ها، حدود تعهدات بر مبنای توافق بعمل آمده است و ثالثاً از توجه به تبصره ماده 29 و نیز مواد 63 و 63 و 67 قانون تأمین اجتماعی چنین مستفاد می شود که پرداخت غرامت دستمزد ایام بیماری و کمک هزینه بارداری از تکالیف سازمان تأمین اجتماعی در خصوص بیمه شدگانی است که رابطه کارگری و کارفرمایی داشته و به دستور کارفرما در مقابل دریافت مزد کار می کنند...» ثالثاً، دادنامه های صادره از هیأت عمومی به شماره های 19 - 1389/2/6، 191 - 1394/3/28، 169 - 1392/3/13 در مورد تعلق غرامت دستمزد و کمک بارداری به بیمه های اجباری تأیید نموده است. لذا مصوبه مورد شکایت در خصوص ممنوعیت پرداخت غرامت دستمزد ایام بیماری و بارداری در خصوص بیمه های توافقی موضوع بخشنامه شماره 5010/99/1283 مورخ 1399/4/4 سازمان تأمین اجتماعی، مغایرتی با قانون نداشته و رأی به رد شکایت صادر می گردد. این رأی به استناد بند (ب) ماده 84 قانون دیوان عدالت اداری ظرف مهلت بیست روز از تاریخ صدور از جانب رئیس یا 10 نفر از قضات دیوان عدالت اداری قابل اعتراض است.

رئیس هیأت تخصصی کار، بیمه و تأمین اجتماعی - محمدجواد صالحی انصاری